

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Vybrané aspekty užití znaleckého posudku ve věcech péče soudu o nezletilé

Znalecký posudek je hojně využívaným důkazním prostředkem v řízeních ve věcech péče soudu o nezletilé a ač rozhodnout na jeho základě, tedy na základě názoru odborníka, by se mohlo jevit jako vhodné, je třeba mít na zřeteli všechna významná hlediska a vyvarovat se zejména přenášení odpovědnosti soudu za rozhodnutí na znalce. K problematice užití znaleckých posudků se ve své judikatuře opakovaně vyjadřuje i Ústavní soud, a proto v následujícím článku shrnujeme jeho podstatné závěry.

Úvodem je vhodné zdůraznit, že znalecký posudek není důkazním prostředkem, který by požíval větší důkazní síly. Ústavní soud se ve své judikatuře již dříve, ač v trestněprávní věci, vyjádřil, že znalecký posudek je nutno hodnotit stejně pečlivě jako každý jiný důkaz, musí být tedy podrobován prověrce právní korektnosti i věcné správnosti a je třeba hodnotit celý proces utváření znaleckého důkazu, včetně přípravy znaleckého zkoumání, opatřování podkladů pro znalce, průběhu znaleckého zkoumání, věrohodnosti teoretických východisek, jimiž znalec odůvodňuje své závěry, spolehlivosti metod použitých znalcem a způsobu vyvozování jeho závěrů.^[1] Opomenout nelze ani to, že je založen na prvku ústnosti, nevyslechnutí znalce může být závažným porušením spravedlivého procesu, neboť tím je účastníkům zabráněno, aby vyslychanému znalci položili dotazy, dále jeho výslechem mohou být potvrzeny nebo vyvráceny případné pochybnosti o správnosti jeho závěrů a znalec může svojí výpovědí přispět k většímu objasnění skutkových zjištění, než by tomu bylo pouze v písemném posudku.

Soudy se zejména musí vyvarovat toho, aby na znalce přenášely odpovědnost za rozhodnutí. K tomu může dojít nevhodnou volbou otázky, kdy je nepřipustné, aby znalec řešil otázky hmotněprávní, tak přijetím závěrů znalce, aniž by je soud kriticky zkoumal a své rozhodnutí řádně odůvodnil. Ostatně tímto se Ústavní soud zabýval i ve svém aktuálním nálezu,^[2] kdy vyhověl ústavní stížnosti proti rozhodnutí soudu, který slevil na kvalitě odůvodnění právě s odvoláním na závěry znalce.

V konkrétním případě se znalec vyjadřoval k možnosti střídavé péče, kdy považoval střídavou péči pro nezletilou za výrazně horší možnost nežli výhradní péči jednoho z rodičů. Soud z tohoto závěru vyšel, aniž by jej hodnotil v celém kontextu, znalec totiž střídavou péči hodnotil jako výrazně horší v případě, že by byla spojena s návštěvou dvou škol. Ústavní soud se k takovému postupu soudu vyjádřil následovně: „*Nehledě na nepřesvědčivost obecného odkazu na názor znalce je však podstatná věc jiná – posouzení negativních dopadů případné střídavé péče na větší vzdálenost je úkolem odvolacího soudu, kterého se (pouhým) poukázáním na závěry znalce nemůže zbavit; přenášení odpovědnosti za rozhodnutí na znalce je jednoduše nepřipustné.*“^[3] Poukázal na ústavní požadavek vyjádřený v čl. 32 odst. 4 Listiny, dle nějž práva rodičů pečovat o dítě mohou být omezena pouze rozhodnutím soudu na základě zákona.

Obdobně uvedl Ústavní soud i ve svém dřívějším rozhodnutí^[4], že „*soudy musí pracovat se snahou o individuální přístup ke každému jednotlivému případu, a nikoliv naprosto nekriticky přejímat závěry znaleckých posudků, v nichž jsou mnohdy formulovány odpovědi na dotazy soudů, které překračují meze odborného posouzení a zasahují přímo do rozhodování soudů tím, že dávají přímý návod, jak má soud ve věci rozhodnout.*“^[5] Zdůraznil, že **soudní rozhodnutí musí být rozhodnutím nezávislého soudu, nikoli soudního znalce.**

Dalším problematickým aspektem znaleckých posudků ve věcech péče soudu o nezletilé je aspekt časový. Nelze odhlédnout od povinnosti soudu rozhodnout v těchto věcech s největším urychlením, jak stanoví v § 471 odst. 2 zákon č. [292/2013 Sb.](#), o zvláštních řízeních soudních. Ve shora uvedeném aktuálním nálezu[6] se Ústavní soud přímo vyjádřil, že ustanovení znalce v daném případě **zbytečně, významně prodloužilo odvolací řízení**, aniž by byl ze znaleckého posudku získán relevantní skutkový odborný závěr, který by mohl zásadně ovlivnit řešený případ. Naopak v jiném nálezu[7] Ústavní soud „posvětil“ nezadání znaleckého posudku, kdy dovedl, že není porušením práva na spravedlivý proces dle čl. 36 odst. 1 Listiny, když v případě, kdy po dokazování, jehož součástí byl i pohovor s nezletilou, soud nenařídil provedení znaleckého posudku, neboť by další, časově náročné, psychologické zkoumání nezletilou nepřiměřeně zatěžovalo.

Shrnutí:

Znalecký posudek je třeba hodnotit stejně pečlivě jako každý jiný důkaz, podrobit jej prověrce právní korektnosti i věcné správnosti, hodnotit celý proces utváření, významný je i výsledek znalce. Soudy se zejména musí vyvarovat přenášení odpovědnosti za rozhodnutí na znalce, a to jak nevhodnou volbou otázky, kdy je nepřípustné, aby znalec řešil otázky hmotněprávní, tak přijetím závěrů znalce, aniž by je soud kriticky zkoumal a své rozhodnutí řádně odůvodnil. V neposlední řadě je třeba zvážit přínos znaleckého posudku s ohledem na časovou náročnost a zátěž, kterou může znamenat další zkoumání pro nezletilé i prodloužování celého řízení pro všechny jeho účastníky.

JUDr. Michaela Švecová,
advokátka

Mgr. Monika Kokešová,
právníčka

Valíček & Valíčková

advokátní kancelář, s.r.o.

[Valíček & Valíčková, advokátní kancelář](#)

Kanceláře **Brno**: Nám. Svobody 18, Brno

Kancelář **Praha**: The Flow Building, Václavské nám. 47, Praha

Kancelář **Vyškov**: Dukelská 12, Vyškov

Kancelář **Ivančice**: Petra Bezruče 2, Ivančice

Tel.: 770 685 603

email: info@brno-advokatnikancelar.cz

[1] [nález Ústavního soudu ze dne 24. 7. 2013, sp. zn. I. ÚS 4457/12](#)

[2] [nález Ústavního soudu ze dne 30. 3. 2023, sp. zn. I. ÚS 3522/22](#)

[3] [nález Ústavního soudu ze dne 30. 3. 2023, sp. zn. I. ÚS 3522/22](#)

[4] [nález Ústavního soudu ze dne 13. 12. 2007, sp. zn. II. ÚS 2630/07](#)

[5] [nález Ústavního soudu ze dne 13. 12. 2007, sp. zn. II. ÚS 2630/07](#)

[6] [nález Ústavního soudu ze dne 30. 3. 2023, sp. zn. I. ÚS 3522/22](#)

[7] [nález Ústavního soudu ze dne 28. 6. 2022, sp. zn. IV. ÚS 699/22](#)

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)